

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) Author(s):	fordansket aff Willem Worms Latinske Programmate.
Titel Title:	<u>Den Høybedagede oc fornemme Matrone Anna Fincke, Salig Caspari Bartholini den Ældre Effterleverskes Liiff oc Leffnet</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhaffn : tryckt aff Matthias Jørgenssøn, 1677
Fysiske størrelse Physical extent:	44 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Anna Fincke

caep. Bartholini Luk.

1677.

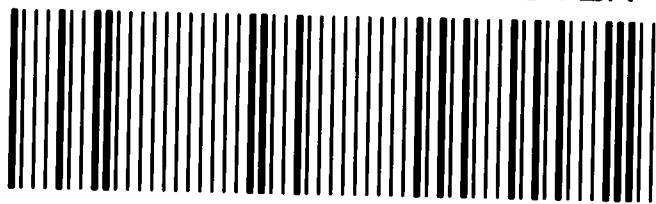

an. 84. - 10. - 27.

42, - 150. - 40

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019005454

Lundorph.

Den Høybedagede oc Fornemme
Matrone

Anna Fincke

Salig D. CASPARI
BARTHOLINI den ældre
Efterlevendes

Liff oc Leffnet

Gordanstet

Aff

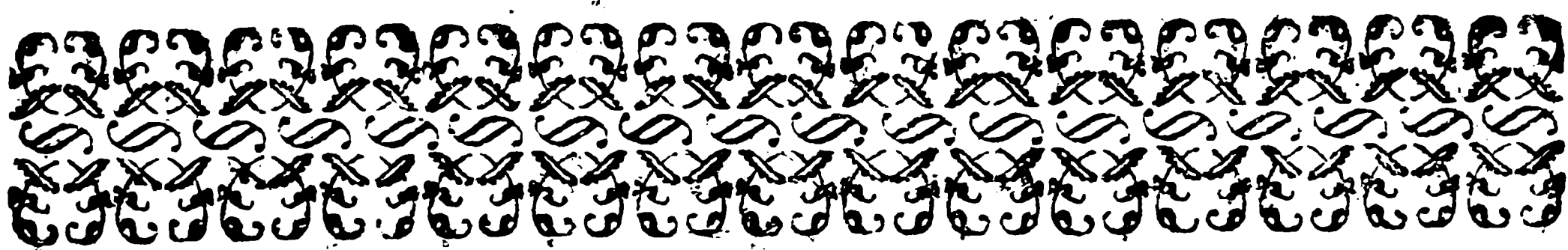
D. WILLEM WORMS
Rect. Acad.

Latinske Programmate.

Kjøbenhavn /
Tryckt aff Matthias Jørgensen /
Aar 1677.

Handwritten text in a cursive script, likely Latin, covering the upper and middle portions of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines, though many characters are illegible due to fading and the quality of the scan.

Ersom enten en sand Guds
 Fryt oc idelig Guds Dyrckel-
 se / eller en u-sorfalsket Dyd oc
 Fromhed / eller et u-straffeligt Liff
 oc Lefnet / eller oc alle sande Guds
 Børns oc Med-Christnis trohiertige
 Onsker / kunde forlænge vort Liffvis
 Maal / oc bryde den u-bevegelige Døds
 Mact oc Vælde; hafde vi icke i Dag haft
 fornøden udi en saa ypperlig oc fornem-
 me Matronis Ligs-Begængelse saa sør-
 gelig oc u-behagelig et Skrift imod vor
 Billie at lade udgaa. Thi u-anseet hun
 siunis at hafve opnaaet det Maal / som
 Menniskene sætter den største Lycksalig-
 hed udi / (enten vi anseer hendis Dagis

Zal / eller hendis Afsoms berømmelige
 Fructbarhed udi tredie oc fierde Leed
 som er de Gudsfrægtiges udlofvede Løn)
 hvileket oc den hellige Prophete hafver
 sagt at være det høyeste ; Oc var end
 ocsaa kommen til den Guldkommenhed /
 som gifver Vinde-kjønnet Zirat oc gifver
 største Koefz : Dog alligevel naaar vi be-
 skuer de Dyder der i Mangfoldighed hen-
 de zirede / den Vndelighed / der aff hen-
 dis Dyne saa som udskinde / den Tro-
 fasthed / der hørtis i hendis Ord / den
 Høflighed oc Belevenhed i hendis Gæ-
 der / der aldrig forandredis ved hendis
 høye Alderdom / den Aldstadighed i hen-
 dis Skick oc Umgængelse / der med all
 Venlighed / Kærlighed oc Fjnhed var be-
 mængtet / hvorosfor den heele By forun-
 drede sig storligen / skal der vel ingen
 fin-

findis / der jo gierne skulde ønske / saa
 dyrebare en Matrone at maatte været u-
 dødelig / oc fra Dødsens Mact privilegeret.
 Mange Qvinder har vi seet i vor Tjd /
 hvilcke for andre hafve været et Ljus i
 Ære / i Ansæelse oc i Guds Frygt; Man-
 ge endoc har vi fundet i denne By / som
 baade med Naturens oc Lyckens Gaf-
 ver osverflødeligen hafve været begafte-
 de: Men ingen veed vi / der aff saa man-
 ge Qvinder har været naunkundig / som
 denne salige Matrone / hvilcken icke al-
 leene alle i denne Tjd med Forundring
 hafve høyt actet / men maa endoc lignis
 ved alle dem / som aff gammel Tjd fun-
 de vel fremsættis for andre / til Gud-
 frygtigheds / Fromheds / Trofastheds oc
 Kyndigheds lefvende Exempel. Men doe
 maatte hun / at hun funde i Him-
 melen

melen blifve u-dødelig. Thi den Guds
 Dom staar fast / hvileken vi alle / enten
 tilig eller sildig / maa u-forbigeengelig ad-
 lyde / at vi engang skal døe. Thi Dø-
 den bruger sin Bold oc Grumhed u-for-
 skiellig paa alle / enten hand er hellig /
 høy eller lau / oc lader ingen skaanis.
 Den Orden derfor / som aff G V D er
 skicket / bør vi icke at ville hafve enten
 forandret eller formenget ; Men heller /
 efter denne Sal. Matronis gudsfryctige
 Exempel / vende vor Omhu oc Tancker
 fra disse Verdsens u-viffe oc u-nyttige
 gode Ting / til de himmelske oc guddom-
 melige Tings Betæenckninger. Thi ef-
 terdi vort Lijf / end oc naar det er aller-
 lengst / er for sin Korthed icke synderlig
 høyt at skattere ; Men for Egheden /
 til hvileken det sicker / meget dyrebar / er
 det

det billigt / vi drager vor daarlige Vin-
 skibelighed / vore skadelige Begierlighe-
 der / oc u-nyttige Omhyggeligheder fra
 Verdens bedragelige Ting / oc allvorli-
 gen fæster all vor Haab oc Omsorg paa
 Herren / der hvercken kand bedrage eller
 bedragis. Vi ere jo fødte til det æviges
 hvi ville vi da vancke omkring udi dette
 ringe paa Jorden / der er u-stadigt oc
 forgængeligt? Hvi ville vi selff plage os
 der med? Hvi stræbe vi icke heller efter
 det / som blifver altid u-endeligt / stadigt /
 oc saa ævigt / som G V D self? Hvi u-
 mage vi os med u-tidige Sorrig / for
 det som intet gauner os? Vi see jo / at
 hvad Stort at Menniskens Begierig-
 hed hafver udvirket / hvad præctige
 Konst = Stycker vor Haand udrettet /
 hvad vor Glijd forhverfvet / hvad Pen-
 nen

nen sammenskrævet oc forfattet / hvad
 vor Image erlanget / fand altsammen
 icke hielpen os til U-dødelighed / hvilcken
 det icke engang fand skaffe sig self; efter-
 som U-dødelighed findis icke i noget aff
 dette tjemelige oc legemlige / men henger
 alleeniste aff det Ewige oc Himmelske.
 Har da nogen dødelige Menniske haft
 nogen Tid U-dødelighed i Tancke; Har
 nogen foractet dette Jordiske oc Forgæn-
 gelige / oc haft en Forsmag paa det Him-
 melske oc Ewige; Har nogen / medens
 hand var paa Jorden / haft sin Om-
 gængelse med Gud i Himmelen / da
 hafver sandelig været i deris Tal denne
 Gud fryctige / Høysornemme / oc Edele
 Matrone / den alle Dyders oc Kvin-
 ders Fejr oc Prydelse

¶

WILKE FRIHED

Hvilken saa som hun hafde aldrig E-
 vigheden slagen aff sine Tænder oc Hu-
 kommelse / men satte sin Tillyd til Guds
 alleene / oc hafde altid sin Christum icke
 paa Munden alleene / men oc i Hiertet /
 derfor nyder hun oc nu den Tre- eenige
 Guds fuldkommelige Bessuelse. Nu er
 hun entlediget oc opløst fra dette Luffs
 Omhyggeligheder oc Besuerligheder / ja
 fra en Stricke oc Snare / oc er indkom-
 men til den rette Frihed / der er frj fra all
 Trældom / oc blandt Englenis mange
 Lufte / skinner klarere end Solen i Fa-
 derens Rige. Denne Høysornemme
 Matronis Luff oc Læffnet / som gandske
 aff Guds Fryet oc alle Christelige Dyder
 hafver bestaaet / hvilcket vi oc / mens
 B hun

hulle foede / med Forundring hafver be-
 skuet / ville vi / effter deris Maade / som
 affridser en heel Verden paa en liden
 Lausle / icke at de fand den gandske
 fremvise / men icke for Dynnene nogen-
 ledis affbilde / forteligen affmale / eff-
 terdi vi det ingenlunde fuldkommelige
 kunde beskrive.

Dersom en huer fornemme Borge-
 ris Dyd oc Ypperlighed er den Bue til
 Roef oc Ære / aff huilcken hand er kom-
 men; maa sandelig denne Kongelige Stad
 icke lidet rose oc ophøye sig / som med saa
 ædel oc berømmelig en Indbyggerske
 hafver været æret oc yret / huor hun er
 fød Aar 1594. den 8. Februarii aff
 Ædle oc Høydydige Forældre. Her-
 dis Fader var den Høybedagede / Æld-
 gamle / Høyfortiente / Hæderlig oc Høy-
 lærde

lærde Mand / THOMAS FINCKE Do-
 ctor oc øfverst Professor udi Medicina,
 den ældste paa Academiet, oc Oecono-
 mus øfver det Kongelige Communitet;
 Hendis Moder var den Hæderlige / me-
 get Dydige oc Exemplariske Matrone:
 SØSTER IVERS. Effterat de med Glæ-
 de hæffde denne deris Ecteskabs yndigste
 Plante oc Pant fra HErren omsauffnet/
 var det deris / som Gudfrøctige Foræl-
 dris / første Omforg / ved det hellige G-
 giensfødelsens Bad at lade hende aff all
 hendis medfødde Smitte reense oc aff-
 toe / oc saaledis til HErren igien opoff-
 ris; at / som hun aff hannem hæffde
 faaet dette Tjmelige Liiff / hun saa oc ved
 hannem funde fornyes til et bedre Liiff.
 Der effter hafver de med største Flittighed
 ladet hende opdrage i alle Christelige oc

ærbare Gæders Undervisning oc Of-
 velse; oc fornemmeligen holdt hende all-
 vorligen til at fiende oc frygte Guds; at
 hun den Dyd / som hun aff Forældrene
 icke alleene hæfde arvet / men end oc sat-
 ted oc lærde / i ald hendis Lifs Tid
 kunde saaledis beholde / forsuare / oc
 fremvise; Huilken hun oc icke alleeniste
 i hendis fremværende Alar / men end oc
 i hendis fuldkommen Alder / ja i hen-
 dis høye Alderdom / stadeligen hafver
 vedholdet oc forvaret / saa Guds Fryct
 hafver med Alarene hos hende dagligen
 tiltaget / dog med Alderdommens Suf-
 felse icke afftaget; huilket hendis gands-
 ske Luff / som med saa mange Christelige
 Dydere hafver været prydet / merckeligen
 oc forunderligen nocksom om hafver
 vundet. Thi der hun endnu neppe var
 fomm-

Kommen fra Moderens Bryst / lod hun
 sig opfostre ved Herrens Bryst / oc ven-
 te sig ideligen til Guds Ords Læfning /
 til huilket hun aff Ungdommen op haff-
 de faaet saa stor en Kierlighed / at alle
 andre unyttige oc forfængelige Bøger
 icke engang maatte findis udi hendis
 Kammer / langt mindre udi hendis
 Haand; Men brugte dem alleene / aff
 huilcke hun fornam sig til Guds Kier-
 lighed oc Gudsryctigheds Gierninger
 heffteligen at kunde opmuntris oc optæn-
 dis. Der hun haffde lagd saa god oc
 Christelig en Grundvold / naaede hun
 paa en kort Tid med største Altraa op til
 de Dyder / som i Quinde Kønnet meest
 actis oc berømmis. Thi foruden det /
 at hendis Sind oc Gemyt / hendis Sæ-
 der oc Aldjærd vare ret skickede oc danne-

de / saais der hos hende allehaande ud-
vortis behagelig Siirlighed / som baade
giffte oc ugiffte pleyer fornemmeligen af-
rosis udaff. Thi ald den Stund hun
var i hendis dydige Forældris Huus /
saais hun aldrig ledig eller ørkefø; In-
gen Tid lod hun gaa forbi / som hun jo paa
det / der en flittig oc høffvoiff Møe vel be-
quemmer / flitteligen anvendte / at hun i
hendis unge Alder icke skulde fremvøxe
i Vellysters Begierlighed. Oc som hun
haffde største Affsky til denne Tids daar-
lige Forføengeligheder / saa lagde hun al-
drig sin Tjyd der paa / at omffabe / (el-
ler snarere / vanskabe) oc smincke oc smy-
cke sit Legeme; Men som en ret oc tro
Christi Brud / var derfor meest omhyg-
gelig / at hun kunde pynte oc pryde sin
Siæl / saa hun flædte sig i stæden for
Eilcke

Silcke med Ginhed / for dyrebar Lin-
 flæde med Hellighed / for Purpur med
 Blusærdighed ; oc kæmpedis med sine
 jessnlige at være den fornemmeste / icke
 saa meget i Byrd / som i Dyd / i Rig-
 dom / som i Fromhed. Oc i saadant
 stræbte hun effter / at være ypperligere
 end andre ; men i andet lod gierne andre
 være ypperligere / end sig. Huus- Gier-
 ning bleff hun ogsaa opvandt til / oc lær-
 te forstandeligen oc forsiunligen et Huus
 at forestaae / huor til hun meest beslitte-
 de sig paa Bindskibelighed oc Sparsom-
 melighed / uden huilcken Huusholdnin-
 gens Lycke hasteligen forsunder oc ad-
 spredis. Huad Bestillinger Quinde-
 Rønnet egentligen ellers tilhører / vidste
 hun oc tilfulde / oc lod end oc der udi
 saaledis see sin Videnskab oc Flittighed /
 baa-

Baade udi det eene oc det andet / saa at
 den gamle konstige Gudinde Arachne
 icke skulde torde lade sig ligne eller kom-
 me i Kamp med hende. Thi baade var
 der i hende en synderlig Lyst til at lære /
 oc en u-troelig Naturens Tilbøyelighed
 til at fatte. Oc at vi med saa Ord skal
 sige det ; Et forunderligt oc et rart Pi-
 gis Exempel var hun / i huilken intet
 enten i Ord / eller Gierninger / eller Fac-
 ter / eller Gang funde merckis / som jo
 sømmede / oc som jo gaff Tegn oc Vid-
 nishyrd om største Sindighed oc Bluf-
 ferdighed. Disse vare hendis Dyder
 som hun i hendis Jomfru Stand skin-
 te aff / med dennem vendte hun allis
 Dyne oc Gemyt paa sig ; med dennem
 opvacte hun allis Vndist oc Kierlighed
 til sig : For dennem var hun allevegne
 vel

vel oc berømmeligen omtalt / som den/
 der i alle maader var værdig til / at maat-
 te aff en huer højest-begafved oc fornem-
 me Friere ønske til sin kierlig Ecteselle;
 som oc mange ypperlige Mænd for hen-
 dis Sinds oc Legemis u-gemeene Dy-
 ders skyld forsøgte: Iblant huilcke for-
 nemmeligen var den Hæderlige / Høy-
 lærde / Vitberømte oc Velforsarne
 Mand CASPAR BARTHOLIN, Theo-
 logiæ, Medicinæ oc Philosophiæ Do-
 ctor oc Professor Regius, som aff hendis
 høye Qualiteter indtagen satte sit Sind
 til saa dyrebar en Nøe at vinde / oc of-
 vertalte omsider hende til sin Kierlighed.
 Oc der hand haffde da naaet sit Ønske /
 holdt hand med hende deris glædelige
 Brøllups Høytid Aar 1612. den 22.
 Novembris, hvor paa hand befandt
 G stedse

stedse i Gierningen / huor fornøden oc
 huor nyttig en from oc dydig Hustru er
 til en Mands Velstand oc Lycksalighed.
 Thi intet Ecteskab / kunde være kierli-
 ger / behageliger / oc fredsommeliger. Al-
 tid lempede hun sig efter hendis Hofbon-
 dis Sind oc Villie / oc velbetæncfte / at
 det hørte en goed Hustru til / at ære / at el-
 ske / at tiene / oc adliude sin Mand. Saa-
 ledis vandt oc betoeg hun hans Sind
 med Trofasthed / Tienstvillighed oc Hof-
 lighed / at hand i alle sine Befymringer
 oc Modgængeligheder søgte Lindring oc
 Lættelse i hendis Samtale oc Vndelig-
 hed / oc i de mange ochesttige Siugd om-
 me / som hand jæffnlig var hiemsøgt
 med / befandt huor flittig oc omhyggelig
 hun hannem opvartede oc tiene: Huil-
 cket hand da i synderlighed forsøgte / der
 hand /

hand / for hans Guagheds skyld / igien-
nem atskillige Provincier i Tydsland
var forreyst til det Varne-Bad udi Beh-
men; huor hun da gierne fulgte med
hannem / aldrig vigede fra hannem /
tiente oc forsiunede hannem / oc med sin
Nærværelsis Gødhed oc Kierlighed be-
tog hannem den største Deel aff den lan-
ge oc besuærlige Kænsis Fortredelighed
oc Mønesommelighed.

Oc efftersom Ecteskabs høieste Lyck-
salighed bestaar udi Børn oc Mangsol-
dighed / (ligesom Vintæets Koes / eff-
ter Davids Ord / i Druers Osverflø-
dighed) fandt hun oc der udi trodke den-
nem der udi deris Ecteskab / hafver væ-
ret allerfructsommeligst. Oc som Bør-
ne- Velsignelse er aff GUD en Naadis
Tilleg til de frommeste GUDS Børn;

Saa er hun oc med den Naade rigelt-
 gen blefven afflagt / oc aff hannem be-
 gasvet med 7. deylige oc velgeraadne
 Børn / huilcke alle / undtagen JACOB
 BARTHOLIN, som uden Liffs Arfving
 bleff fra Verden til Himmelen henfal-
 det / med synderlig Fructbarhed deris
 berømmelige Herkomst merckeligen oc
 forunderligen hafver udbredet oc forme-
 ret; oc forøget deris fiere høydydige
 Moders Trøst oc Ære med saadan en
 lykkelig oc glædelig Afkom / som icke al-
 leene alle hiid indtil hafver i høyeste
 Maader forundred sig ofver / men end
 oc Effterkommerne langt her effter skulle
 vide med Berømmelse oc Forundring at
 tale om: I huilcken Lycksaligheds Deel
 denne deris nu Salige Moder hafver
 icke alleene lignet / men end oc ofver-
 gaaet

gaaet alle baade Byens oc Rigets Ma-
 troner. Thi selff ved Guds Benedidel-
 se hafver hun som en velsignet Moder/
 fød til Verden 6. Sønner / som ere: BER-
 TEL BARTHOLIN, Eloqventiæ Profes-
 sor Regius, oc ældst paa Academiet.
 THOMAS BARTHOLIN, Medicinæ Pro-
 fessor, oc Kongelige Majestæts Hono-
 rarius Luff-Medicus, oc Assessor udi
 Høieste Ræt. CASPAR BARTHOLIN,
 Herre til Kørnerup / etc. ALBERT
 BARTHOLIN, Rector i den Kongelige
 Skole udi Friderichsborg. JACOB BAR-
 THOLIN, Designatus Prof. Sor. ERAS-
 MUS BARTHOLIN, Medicinæ Profes-
 sor oc Mathematicus Regius oc Assessor
 udi Høieste Ræt: Oc en Daatter A N-
 NE BARTHOLIN. Derforuden hafver
 hun oc seet med største Glæde sine Bør-

ne-Børn; Uff sin Søn BERTEL BARTHOLIN, ved Gille Marie Glob / 7. Sønner / CASPER, Casper / Christian / JACOB, Johan / Friderich / Bertel / oc 6. Døttre / ANNA MARGRETE, ANNA MARGRETE, Johanne Cathrine / Gille Marie / Caspare Sophie / BERTELOTTE MARIE. Uff sin Søn THOMAS BARTHOLIN, ved Else Christoffers: Daatter / 5. Sønner / Caspar / Christoffer / Thomas / Hans / Albert / oc 4. Døttre / ANNA MARGRETE, Margrete / Anna Margrete / Else Cathrine. Uff sin Søn CASPAR BARTHOLIN, ved Anna Cathrina Møllers / 2. Sønner HENDRICH, Casper / oc 4. Døttre / Anne Sophie / Sophie / Anne Cathrine / Hendriette Margrete. Uff sin Søn ALBERT BARTHOLIN, ved Karen Bartholomæi Daat,

Daatter / 2. Sønner / Casper / BARTHOLOMÆUS, oc 4. Døttre / Anna Margrete / KAREN, Karen / Søster. Uff sin Søn ERASMUS BARTHOLIN, ved Anna Johans Daatter / 2. Sønner / Casper / Johan Fridrich / oc 2. Døttre / Anna Marie / MARGRETE CATHRINE. Uff sin Daatter ANNE BARTHOLIN, Doctor Jacob Matthiisens Biscop udi Aarhus Hustru / 4. Sønner / Matthiis / CASPER, Jens / Holger / oc 3. Døttre / Ingeborg / ANNE, Søster. Uff sin Daatters Daatter / INGEBORG JACOBS-DAATTER, ERASMI VINDINGS Hustru / 3. Sønner / JACOB, Povel / Jacob / oc 3. Døttre / MARGRETE, Anna / JOHANNE MARGRETE. Uff sin Daatters Daatter / SØSTER JACOBS-DAATTER, Peder SCAVENII Hustru 3. Søn

Sønner / LAURITZ, Jacob / Christian /
 oc 2. Døttre / Else / Anne-Christine. Aff
 sin Sønne- Daatter MARGRETE BAR-
 THOLIN THOMAS-DAATTER, Christian
 Møllers til Katterup Hustru / en Søn /
 Hendrich / oc en Daatter / Sophia-Re-
 gina. Aff sin Sønne- Daatter ANNE-
 MARGRETE BARTHOLIN ALBERTS-
 DAATTER, Hans Møllengrachts Hu-
 stru / en Søn Lorenz / oc 2. Døttre /
 Birgitte- Cathrine / SØSTER. Herfor-
 uden hafver hun oc til videre Fornøyel-
 se beskuet sine Børne- Børns Børne-
 Børn; Aff sin Daatters Daatter- Daat-
 ter ANNE VINDING, Peder Hiorts
 Hustru / en Søn / Rasmus. Aff sin
 Daatters Daatter- Daatter ELSE SCA-
 VENIA, Niels Benzons Hustruen Daat-
 ter / Mette. Huilcke alle tilsammen tal-
 de /

de/ ere Halffierdesindstisve. Den be-
 rømmelig Afskom! Den naaffkundig
 Fructbarhed! Huilcke alle vare hende
 altid baade til Glæde/ til Ære/ oc til
 Trøst. Oc er dette i sær merckeligt oc
 tænkvoerdigt: at hun var en Professors
 Daatter. En Professors Hustru. Fire
 Professors Moder. En Professors Ko-
 nis Moder. Tre Professors Farmo-
 der. To Professors Mormoder. To
 Professors Koners Mormoder. En
 Professors Moders Mor-Moder. Men
 i huor fructbar hun var paa Legemet/
 var hun dog icke mindre i Sindet oc
 Siælen; Aff huilcket hun dagligen ud-
 skjød oc frembar utallige Dyders mange
 oc fuldmodne Fructer. Thi/ (saa som
 intet i Verden er saa stadigt i Lycke oc
 Velstand/ det jo undertiden forverlis el-
 ler

ler formængis med Modgang oc Ulycke)
 Der hendis allerfieriste Hofbonde udi
 hans beste oc feyerste Aar var blesven
 hende / Aar 1629. den 13. Julii ved en
 alt for tilig Død fratagen: hafver hun
 altid siden været alle Enckers Exempel/
 oc som en ræt Encke / førdt et Verbart/
 Verligt / Christeligt oc Gudsfrægtigt
 Luff oc Læffnet / oc det Ecteskabs Løffte
 oc Tro / som hun hafde holdet sin Mand
 i hans leuende Liffue / hafver hun aldrig
 effter hans Død villet rygge: eller ladet
 sig tiere til Ecteskab med nogen beuæge:
 Men i Guds Fryet oc Dydige Øuvelser/
 effter Apostelens Forskrift / sat sit Haab
 til GUD / som sin eeniste oc rætte
 Siæls Brudgom / oc med saadant et
 helligt / gudeligt / oc u-straffeligt Læff-
 nets Berømmelse / som icke nocksom
 fand

fand med Sindet betænkis / end siige /
 med Pennen eller Munden udføris /
 fremdraget sin eenlige Encke. Stand
 med Laalmodighed udi 48. samfulde
 Aar; Huilcken hendis gode oc prisselige
 Forhold / alle / som hende fiendt haf-
 ver / nocksom er bevist. Oc som Guds
 Frygt er Grunden oc Fundamentet til
 alle de andre Dyder / saa øfvede hun sig
 oc der udi baade først oc sidst; Den var
 hendis Morgen-Lyst / oc Aften-Trøst.
 Sin GUD bar hun stedse baade udi
 Hierte oc Mund / holdt med hannem
 baade offentlig oc hemmelig sin daglige
 Samtale / oc forlystede sig med hans
 Løvs Betræctning Dag oc Nat. Det
 bør at staa for alle baade til Amindelse
 oc Exempel / med huor stor Iſver oc flit-
 tighed denne Salige Matrone dagligen
 D ij haf

hafver søgt **G B D S** Huus / huer aff
 hun aldrig sauffnedis / med mindre / hun
 der fra ved Suaghed oc Ewigdom var
 forhindret. Saa sterck var ingen Storm /
 saa tyck var aldrig Sneen / saa stoer in-
 gen Regn / saa haard ingen Vinter / saa
 strengt intet Veyrligt / der kunde frahol-
 de hende / hun so altid med Hoben / der
 holder hellig / til Fro-Prædickeener / til
 Høn-Messer / til Aften-Sange / til Lige-
 Prædickeener / til Morgen-oc Aften-
 Bøn / oc til andre **G B D S** Tienestis
 Forræetninger / uden Ophold / med stør-
 ste Lyst oc Hast / aff gandske Hierte oc
 Sind ilede oc stundede : Hdi alle Maa-
 de lig den gudfryctige hønbedagede An-
 na Prophetinde / der aldrig kom aff
 Tempelen / men tiente **G B D** med Fa-
 sten-oc Beden / Dag oc Nat. Men at
 hun

hun icke var som de hyckleriske Mund-
 Christne / der holder sig til G V D med
 Munden oc Læberne / men ere langt fra
 hannem med Hjerterne / det lod hun see
 der udi / at hun icke alleeniste med største
 Andact hørte hans hellige Ord / oc det /
 effter Christ Ord / bevarede i et smuct /
 got Herte; men end oc bar Fruct der aff
 i Laalmodighed / oc / sit gandske Luff
 igiennem / udi alle sande gudelige Gier-
 ninger / oc Christelige Øvelser sin Chri-
 stendom flarligen udviste. Huo vil
 derfor tuifle paa / hun jo tiit med sine
 Hiertens inderste Bønner hafver til-
 freds stillet / den høyeste G V D / som vi
 med vore mange oc slemme Synder saa
 ubodfærdeligen til Brede mod os hafver
 opvact? Huo vil nekte / hun jo / som en
 tro oc indstændig Forbedere / hafver ofte
 D in med

med sine dybe Suck / sat sig imellem
 den vrede GUD oc denne syndige Stad /
 oc i disse bedrøvelige Tider staaet saa-
 som i Gabet mod den fortørnede Gud /
 oc hafver affværget hans Brede oc store
 Plager fra vort Luff oc Guds? Sande-
 lig de Gudsfræctigis Bønner bryder Him-
 lene / oc binder Gud til Jorden. Udi
 hendis eget Huus hafver hendis Guds
 Fryct icke meere været luncen eller for-
 sømt / men altid alvorligen vedligehol-
 det oc forfremmet. Thi huad Huus var
 helligere? Huad gudeligere? Ingen Tid
 var paa Dagen / hun jo anvendte paa de
 Himmelske Tings idelige Betractning:
 Ingen Dag / ingen Tjme / ja fast ingen
 Minut gick hende forbi / hun jo offrede
 GUD sine Læbers Offer. Ingen be-
 søgte hende nogen Tid / som jo fandt
 hen-

hende enten at siunge gudelige Psalmer/
 eller at sidde i Bibelen at læse. Andre
 roser sig aff / at de hafver igiennem læst
 Tusinde oc fleere Bøger / men denne
 Salige Matrone læste icke en / men
 Tusinde Gange / oc i den Stæd hine er-
 langer icke uden en stor / dog forscenge-
 lig oc verdslig Videnskab aff deris Læß-
 ning; oc tuft saaer ingen anden Nytte
 der aff / end Osvermod oc store Indbild-
 ninger / som er baade GUD oc Menni-
 sken vederstyggelig; Da hafver denne
 Salige Matrone aff den hellige Skriff-
 tis idelige Læßning lærdt den rette Buis-
 dom oc sande Ydmynghed / huor ved hun
 var baade GUD sær elskelig / oc Men-
 niskan behagelig / oc det / som er det be-
 ste / fundet der aff saadan Styrcke oc
 Trøst imod Dødsens Anstød / som icke
 alle

alle den gandske Verdens Bibliothecer
 kunde forskaffet hende. Oc enddog hun
 haffde altid en stor oc skøn Huushold-
 ning at forestaa oc forsiene / lod hun dog
 ingen Forhindringer / ingen Besuærlig-
 heder / ingen Omhyggeligheder være sig
 saa høyt angelegen / hun jo huer Dag
 tog sig nogle Tjmer / tit fra sin Søffn /
 tit end ogsaa fra sin Helbred / som hun
 paa Bønnen anvendte. Icke heller holde
 hun det nock at øfve sig self i Guds
 Frygt oc Hellighed / men end oc / som
 en ræt ærbar oc Christelig Huus-Moder
 vel anstaar / lagde største Glid der paa /
 at de andre hendis Huus-Folck / baade
 fornemme Folckis Børn / saa vel som si-
 ne Tieniste-Piger / som hun haffde hos
 oc omkring sig / kunde til den sande
 Gudsfrygtigheds oc Fromheds Guld-
 fom

Kommenhed / som hun selff haaffde naaed /
 ved hende opmuntris oc undervissis :
 Haaffde altid dersfor Dye hos dennem /
 oc sær med Ord / sær med Exempel til-
 skyndede dennem til at frycte Guds : Thi
 intet talte hun / intet gjorde hun / som
 jo var Himmelisk oc gudeligt. En heller
 holdt denne hendis Guds Fryct sig in-
 den hendis egne Dørre / men som et
 got Træ der er en uden god Fruct / uden
 fore end oc yttrede sig med mange gode
 Gierningers Fructer.

Det er jo alle bevist / huor Gafve-
 mild hun hafver teed sig imod alle / oc
 med huad Villighed oc Hiertelaug hun
 hafver lagd sig effter at tiene alle.
 Thi saa var hun aff Kierlighed mod alle
 optændt / at / dersom hun haaffde fun-
 det / haaffde hun gierne hiulpet alle i de-
 E ris

ris Armod oc Elændighed; Oc saa rede-
 bøn var hun til at undfætte en huer
 Nødlidende / at hun aldrig sparede en-
 ten Image / eller Omkostning / kunde
 hun ickun hjælpe. Huad for Fattige der
 kom til hende / tog hun venlig oc beles-
 ven imod / oc lod ingen gaa bedrøved
 fra sig / som io aff hende fick enten Trøst
 eller Forhaabning; oc meestendeelen med
 Penge blefve hiulpe / endoc tit med
 hendis Formis Formindsfelse; Thi i
 det / som hun gaff Christo i hans Lem-
 mer / holdt hun ingen Maade; der udi
 V B D lig / som i sine Gæfver oc Belæ-
 zieringer at uddeele gjør ofver alle
 Maade. Mange Fattige tog hun til sig
 udi sit eget Huus / mange end oc fødte
 ved sit eget Bord. Med sine Venner
 holdt hun aldrig nogen Tid Gæstebud /
 hun

hun jo Dagen næst effter skickede de Fat-
 tige en deel aff de beste Kætter / huilcken
 hendis Kundhed oc Gafve mildhed
 mange endnu med fuld Mund baade
 vidner om oc berømmer. Icke heller
 hafver hun i hendis leuende Lysve allee-
 niste villet giort Got / men end oc effter
 sin Død hafver aff sin store Kundhed eff-
 terladt en god Trøst for arme betrængde
 Mennsker / huilcke hun hafver testa-
 menteret Otte Hundrede Rigsdaler /
 aff huis Rente nogle visse skulle fødis oc
 underholdis. Oc huad ville vi tale om
 den synderlige Kierlighed oc Liberalitet,
 som hun beviste imod hendis Børn /
 Børne, Børn / Børne, Børns Børn /
 oc alle hendis Slect? Alle Lyckens Gaf-
 ver brugte hun ickun / som en Anleed-
 ning oc Middel til at giøre Got / til huil-

cket at udvise / hun aldrig fattedis Billie /
 men tit Leylighed oc Effne. Mod hen-
 dis Venner oc Naboer vnsde hun sig
 tjenstfærdig oc villig / nectede aldrig no-
 gen sin Tieniste / huor udi hun dennem
 kunde gaffne oc hielpe: Altid omhygge-
 lig for / at søye sig effter en huer / oc for-
 tiene vel aff alle; oc saaledis med Giin-
 hed / Tienstvillighed / oc Belgiort til-
 bandt den heele By baade til sin Tieniste
 oc Berømmelse.

Altid meente hun vel om alle / var
 ingen imod; stiftede oc elste gierne
 Fred / raadde fra Laster / tilskyndede til
 Guder. Oc huor var hun bestandig i
 hendis Venskab! Huor trofast i hendis
 Ord! Huor sandru! Huor oprigtig! Huor
 sindig! Saa mild / saa venlig / saa be-
 lefsen / saa yndig / at hun med Gind voc-
 tede

tede sig / hun aldrig enten med Ord eller
 Gierninger / skulle laste eller fortørne
 nogen: Oc endoc imod hendis Tieniste-
 Folck / var hun icke / som ellers mange /
 barsk oc streng / men from oc lemsældig /
 oc med saadan en Stilhed oc Sæctmo-
 dighed forvaltede sin gandske Huushold-
 ning / at næppe nogen skulde mercke /
 hun haffde dermed at bestille / naar hun
 dog haffde allermest. Oc som hun al-
 tid var dydig / sædelig oc skickelig / saa
 holdt hun oc saa ved i hendis høye Al-
 derdom / oc var altid sig self lig / uden
 Forandring: Thi ingen aff de II. dyder
 saais hos hende / som Alderdommen el-
 lers pleyer at følge / enten Vanskelighed /
 eller Knarvorenhed / eller Klyncken oc
 Klagen / eller formegen Kærigheds. Ved
 hvilken Dyders Guldkommenhed / oc

u-straffelige Lefsnets Forhold hun vandt
 sig allis Kierlighed oc Velbehag / langt
 lycksaligere / end den øverste Hednin-
 gerns Gud / Jupiter, der icke kunde
 velbehage alle. Oc at vi med saa Ord
 skal beskriue mange oc store Dyder / da
 kand vi med Sandhed sige / at hos hen-
 de sandtis alle de Dyder / aff hvilke en
 eeniste kand giøre andre naffnfundig.
 Saadan denne Salige Matrons Be-
 rømmelse maa alle ihukomme / alle tale
 om / alle skriue om / alle udbrede / dog
 ingen tilfulde. Oc paa saadant et Er-
 ligt oc Christeligt Liiff sulde det paa / at
 hun en gang maatte døe / paa det hun
 aldrig siden skulle kunde døe. Men
 som hendis gandske Liiff var intet /
 uden en idelig Døds Betræctelse / tog
 hun med Frimodighed oc Standhaff-
 tig

tighed imod Dødsens Tilfommelse /
 som skulle giøre en ønskelig oc salig En-
 de paa dette Liiff / oc vederlegge dets
 Uselhed / med det ævige oc salige Liiff.
 Det er nu snart et Aar siden hun med
 Suaghed oc allehaande Skrøbelighed
 begyndte at hiemsøgis / oc effter Haan-
 den at finde atskillige flauges Stød oc
 Tilfælde / som den høye Alder gierne
 pleyer at føre med sig. I synderlighed
 bleff hun / som gamle Folk meest finder /
 plaget med en slijmactig Vædske (oc
 Materie) som satte sig paa Brystet / nu i
 Decembri sidst forleden / oc forarsage-
 de en sterck Hoste / saa hun heele Dage
 oc Nætter maatte holde ved at hoste /
 hærcke oc spytte. Der effter saldt der fra
 Hosvedet oc Brystet et sterck oc salt Flød
 ned paa de nederste Lemmer / saa hendis
 Been

Been oc Fødder blefve hoffne / huilcket
 dog igien ved tienlige oc fræfftige Medi-
 camenten, som blefve brugte / satte sig
 bort / huor ofver hun fick god Forhaab-
 ning til Sundhed igien at erlange:
 Men det Onde bleff icke længe borte /
 men kom strax igien verre oc flemmere /
 oc angreb Fødderne oc Beenene / oc
 saaledis effter Haanden suæckede alle
 hendis Seener oc Kæffter / at / huer
 gang hun vilde begynde at gaa / oc satte
 sine Fødder til Jorden / gaff hun sig yn-
 ctelig fast ved huert Trin / oc Knæene
 for Matthed oc Euagthed begyndte at
 henge oc siuncke: Midler Tid tæencke
 hun idelig paa det Himmelske / oc søgte
 sin Siugdoms beste Lindring oc Lættelse
 i Guds Ords Læfning / i hendis
 Venners gudelige Samtale / oc fornem-
 meli-

meligen i hendis Siæle-Sørgeris Om-
 giengelse; Oc alle de Ord / der hørdtis
 aff hendis Mund / vare intet andet /
 end et Vidnißbyrd om / at hun var feed
 aff dette Luff / oc forsickret om det ævige.
 I saadan en Tilstand dross hun moxen
 et heelt Aar bort / indtil nu om Natten
 imellem den 11. oc 12. Octobris sidst for-
 gangen / da Gloddet / som sad i Beenene /
 flyttede sig der fra op for hendis Bryst /
 oc lod sig see at tegne til Døden. Thi
 baade bleff hun saa der osver affmæctig /
 at hun næppe kunde drage sin Aande /
 tilmed bleff hendis Maal hende tungt oc
 besuerligt / kunde ingen Roe saae paa
 hendis Legeme / ingen Gøffn i hendis
 Øyen. Oc uanseet alle de Raad oc
 Middeler blefve brugte / som Siugdom-
 mens Bestaffenhed / oc den Siugis Ley-
 lig

kghed kunde forðre / oc hendis fiere
 Børn oc Børne. Børn / intet efterlod /
 som kunde tiene til hendis Helbrede / saa
 kunde dog Siugen i det suage gamle Le-
 geme / icke succæssis eller borttagis. Der-
 fore lod hun til sig falde den Hæderlige
 oc Høylærde Mand / Magister Hendrich
 Bornemand / Sogne-Præst til Vor Frue
 Kircke / oc Prouist i Sockelunds Herred /
 som med det hellige oc høyværdige Nad-
 veris Sacramente styrkede hendis
 Siæl / oc den Gudeligen oc Christeligen
 til Himmelen beridde. Som hun nu
 med den dyrebare oc hellige Tære Penge
 var forsamlet oc vederquæget / oc haffde
 taget sidste Affskeed med hendis fiere
 Børn / Børne. Børn oc Børne. Børns
 Børn / sampt Electinge oc Suogre / her-
 foff hun sødelig oc salig udi Hæren / oc
 ofver.

ofverlefverede fin Siæl til Gud / huor fra
 den var kommen / oc det nu forleden den
 17. Octobris i indeværende Aar 1677.
 der Klocken var 9. der hun hafte lefvet
 her paa Jorden Tredifve Tusind / Fem
 Hundrede / Siuff oc Trefindstyfve Da-
 ge / oc Ni Timer. Saaledis ofverstrid-
 de oc endte hun / mæt aff Dage oc Ar-
 beyde / dette Lifvis store Møyesommelig-
 heder / oc erlangede derfor den ævige
 Heris oc Salighes ofverflødige oc u-en-
 delige Rjgdom / huor hun nu / fri fra ald
 Dødsens Fryct / omringet med den
 Himmelfke Hærskaris / oc de udvalde
 Siælis Mangfoldighed / som med Glæ-
 de oc Lyck-Ønsfning toge imod hendis
 hellige Siæl / - fiunger for sin G V D en
 ævig oc u-affladelig Triumph-oc Geyer-
 Sang i Himmelen.

Seer

Seer her / I fornemme Matroner /
 et stort oc prisseligt Gudsfryctigheds / Ver-
 barheds / oc Dyderigheds Exempel / oc
 stræber effter at naae ligesaadan en
 Dyds Fuldkommenhed / saa
 naaer I oc ligesaadan en
 Veris U-dødelighed.

Her endis Moders Luff / mens Dyden
 skal I finde
 Optegnet i Guds Bog / oc ævig i vort
 Minde.

